

پنجشنبه - ۵ شباط ۱۳۲۴

محرطام

MOUHIT
Illustration Hebdomadaire

مؤسسه: فائو صبری، عبیراه اسمر

مدیر و سر تحریر:

فائو صبری

اداره خانه سی:

یکی پسته خانه آرقه سنده اسکی ضابطیه سواقعه
۲ نومردی دائرة مخصوصه در:

شرائط اشترا:

درسمادته سنه لکی ۱۰۰۸ آلی آلی
۵۴ غروشدر

آبونه بدلی بوجه بیشین استیفا اولنور

نسخه سی: ۲ غروش

معاونین تحریر سی:

ملکتیزک وجودلریله افتخار ایندیکی مشاعیر
محرریندن مرکبدر

شرائط اشترا:

ولایته سنه لکی ۱۲۰۰ آلی آلی ۶۵
غروشدر. ممالک اجنبیه ایچون سنه لک ۲۶
آلی آلی ۱۴ فراقدر.

Directeur et rédacteur en chef:

FAIK SABRI BEY

Bureaux: Rue Eski Zaptié, près
la nouvelle poste No. 2
CONSTANTINOPLE

Prix: 2 Piastres

نومرو: ۱۵ هر هفته پنجشنبه کونلری نشر اولنور سیاسی، ادبی، علمی، فلسفی رسلی غزته در جلد: ۱

یکی هیئت وکلا — Nouveau Cabinet

یکی صدراعظم حسین حلمی پاشا حضرت تئری

S. E. Husséin Hilmi Pacha, Nouveau grand Vizir

اوزاقلده قافلهلر ، کاربانلر ، دودلر
غنوده بر جای تعقیب ایدوب جنوبه کیدر
دیکنلی برویوگ اوستنده توزلی بر مرکب
سجاده بولجی به یول کوسترن خیال ذهب .
امین بلند

عسکرلکمزک مدار افتخاری اولان سابق
حریه ناظمی پاشا
Nazim Pacha
Ex-ministre de la guerre

بیچاره بنان ملای ای نیر خلقت ،
کل ویر اوکا برووح منورده اوپانسین
لکن بو جوارکده اوچان تودۀ منحوس ،
دورکارلره یازیجه اولان دود خیانت
کافی او بیوک قدرتیکی ستر ایچون انوس
نوبین

بحریه ناظمی رضا پاشا
Riza Pacha Ministre de la Marine

شمس خریته

پاریس — لوکسبور باغچهسی — ۳۲۱

دوک خنده زر رنگکی ای چهرۀ ازهر
آرتق وطن ناله اولان خاک سقوله ؛
بالکز سنک امید ظهورکله کولومسر
قورقوج ، بولانیق فورطنلر ، عربده لرله
آفاق بتون قان کورن انبانی سقات .
کوستر او صیچاق حسنکی ای نور سازیب
هپ یرلره مرکوز اولان انظار خجالت
کوکلرده ایدر بلکه براز حسنکی تعقیب .
کل ، بوسۀ حارکله براز اوقشا بویابین ،

ایشته سزه برچوچی که سورونیورسوقاقده ؛
ایشته سزه بر قادی که ایکیلده یور یاناقده ؛
باقک بونلر بیاقارله اولنلردن دها جوق ! !
زوالیلر شو حیاتدن برکوک طاد المادن ،
اغلا یاره ق ، اینکله ره ک کیدیورلر دنیادن .
پانه ایچون بویاقسز قاتلره برشی یوق ؟
محمد امین

غربت کیجه لری

اوزاقی دکزلره تنهجه کوزلم دالیور
دوین چول اقلای اوستنده سسز اچالیور
اوزاقلده آق دکرک وجدلال و تنهاسی
اقلده چولرک اسراز حزن و رؤیایی .
بو چولرک ایاق ایشاملرنده کلر آزر
مسا . . . بواقی سکوت سکون غنیدر . . .
مسی حزن و سکون . . . ای مسای سوداکار
سکونی رحمت اولان ای مسای براسرادر . . .

یواش یواش پنه اولرده لامهلر یاییور . . .
کوکل ؛ اییکلی قراکقلده برخیال آئیور . . .
اودام ، فلاکت ظلمتله بر ممت و غبار
نه بر قادی آلی هیات نه بر تسم وار .
اودامده لامهیی هپ بویله کسهلر یاقاز . . .
تسلی ایت بی ای ظلمت . . . ای لیل تیاژ . . .
ایچنده شمعی بنم اسکی شرحلر قاتیور
یواش یواش اوزاقی اولرده لامهلر یاییور . . .

اوزاقلده نیلک اوستنده ذروملر ناکه
بیاضلاشوب شب هجرایه دوغندی قسوت ماه . . .
ضیاده خورمار اولمشدی بر خیال سراب . . .
ایک ضیاسی ایچمشدی محرومیت آب . . .

پکن هفته فجیع قضا تنهجهسی وفات ایدن فرانسه
مشاهیر محرریندن قاتول مندس
Catulle Mendès

مکنت اجتماعی

جمعیات بشریه ناصل محافظۀ حیات ایدر ؟

— ۲ —

هبات اجتماعی وجوده کثیرن شی بشرینک
احتیاج طبیعییدر . انسانلر دها ای باشماق ؛
دها مسعود و امین بر عمر مسترچ کچیره رک
تکاملات مادیه و معنویه لرینه چالیشق ایچین
برلشمشله ، بو احتیاجلرینک سوقله جمعیت
تشکیل ایشملر . یعنی جمعیات مدنیته ک اساسی
منافع اشتراکیه و وظائفک تقسیمی خصوصلریدر .
تقسیم وظائف اشتراک منافع بر نتیجه طبیعی .
سیدر ، چونکه منافع مشترک به مصروف اولان
مساعتینکده منفعت نمیشده تقسیمی ضروریدر .

شو حالده قانون عمومى اولارق دنيه بيلير ك:
بر هيئت اجتماعيه محافظه موجوديت ايدم بيلمك
ايچين كنديسى وجوده كيتيرن منافع مشترك
خاللدار اولماسى اقتضا ايدم. اكر بر جمعيت
داخلنده، او جمعيتى تركيب ايدن افرادك
مقتلرئنده اختلافى حاصل اولورسه، ياخود
جمعيت خارجنده بر قوت بو منافع مشتركى
اخلاله تشبث ايدمده جمعيت بوكا مقاومت
ايدم مرسه او جمعيت كمال موجوديتى غائب
ايدم، غلبه ايدمك قوتلر ائتمده برينشان
اولور، ياخود اونك بو ضعفندن استفاده ايله
غالب كله چلك عناصر جديده مك حاكيتى ائتمده
يكي بر شكل موجوديت اكتساب ايدم.

سوسولوج «شیرل» دييور ك:

«بر هيئت اجتماعيه مك دوام حياتى ايكي
سلسله حركاته متوققدر. برى داخلده اشتراك
وتعاون، ديكرى خارجده مدافعه منافع. . .»
شعدي بو اسلرله كوره جمعيات بشريه مك
اسباب دوام وعقونظيتى تعيين ايدم بيلرلر.
اشترك منافع تعاون افكار و امالك اتحادينه
وابستدر. هيچ اولمازسه اصول اجتماعيه
بو اتحاد موجود اولميدر. چونكه تصادف
ايديان برحادثه اجتماعيه حقدده او هيئت بشريه
تشكيل ايدن افراد واجزالك افكار و امالى
مختلف نقطه لره معطوف، متباين اسلرله مستند
تعقيب ايتدكارى غايه مختلف اولور ايسه منا.
فعلهده اشتراك وجود بولماز، تعاونده قابل
اولماز. انسان محاكات عقليه سنك سوق
اغديكي نتيجه ايچين چاليشه بيليرى؟ بناء عليه
بر جمعيت بشريه محافظه حيات ايدم بيلمك ايچين
وحدت اجتماعيه مالك اولمالى، افراد واعضاسى
آراسنده صميمى، مصون زوال بر رابطه اتحاد
وجود بولميدر.

روح بشر هر شيدم بر وحدت حصوله،
هر شئي بر اصله ارجاع امكانه چالشمقدهدر.
افكار مزده حاصل اولان مختلف انطباعات
وتاثراتك تحليليه معلوماتى تركيب ايدم
حس انتباهى تنييه ايدن احوال وحادثاتى
بر اساسه ربط ائتمك يسترز. نيچين؟ چونكه
طبيعت بزي بوكا سوق ايتكمدهدر. عصرلردن
برى بشريتك صرف ايتدكي مساعى تدقيق
ايله بوكونكي غير ترمزى ده اوكا علاوه ايدمك

تعقيب ايتديكمز غايه يي بر كه ايله سويلر،
وبوتون همتلرى بوكا معطوف عد ايدمدهر،
نيچين؟ چونكه هر شيدم وحدت اساس ترقيدر.
ايشته جمعيات بشريه مك دوام و تعاليسى ايچين ده
افرادىك غايه مساعيسنده بويه بروحدت
تشكل ايتلميدر. هر فرد منافع، سعادت
واستراحتى، تكامل مستقبلنى منسوب اولدينى
هيئت اجتماعيه اشتراكندن بكمهلى، جمعيت،
افراد واعضاسى بر جهت وحدته ربط ايدوب
او وحدت اوزرينه مبنى بولولتلددر.

وحدت اجتماعيه قوتله حصوله كله مزن.
احوال اجتماعيه بر كل مترج تشكيل ايدن
اقوام بو اتحاد صميميلرى هيچ بر قوته مديون
دكلدرلر. قديم روما امپراطورلى، او بويوك
وعظم، او جهانكبر روما، قوتله بر چوق
اقوامى زير حاكيت طوبلامش، اونرى كندى
رياستى ائتمده برلشديرمك ايستمشدر. عربلر
بوتون جهان آدميتى بر مركزه مربوط قيلمق
ايچين قليجلرينك دهقنى اوكنده معاصرلرى
سرفرويه مجبور ايتمشدر. فقط بو اماللك هرچ
بريسى تحقيق ايدم ممش، لك جهانكبرانه ادوار
اعتلا واستيلايى بر دور انقراض واتقسام
تعقيب ايتمش، هر بويوك دولتك بردن بره
پارچه لانه رق كوچوك كوچوك حكوماته ايرلدينى
كولمش، تاريخك لك پارلاق محائف مظفرى
وحدت اجتماعيه مك زواليه تشكيل ايدن طوائف
ملوكك يهوده مضارعاتى ولى ايتمشدر. وحدت
قوتله حصوله كلش اولسه ايدى بو كون بوتون
جهان بشرى يا بر بابلك، يا بر رومانك،
يا بر اسكندرك، ياخود بر عرب سردارىك
حاكيتى ائتمده برلشمش. يكنسق، ابدى بر
حكومت معظله ومهييه شكلنده كوريدرك.
وحدتى حصوله كيتيرن زماندر، تكاملدر،
مناسباتك توسعيدر، افكار انسانيتيرونه مك
حرص حاكيت وفنوده غلبه سيدر، منافعك،
آمال و اغراضك اتحاديدر.

بر هيئت اجتماعيه افرادى بربرينه نه قدر
ياقيتندن نفوذ ايدم، بربرينك احوال وعاداته
نقدر چوق تماس ايلرسه، بربريله معاشرتلرى
نه قدر چوق قازيشدير برلرسه درين بروحدت
اجتماعيه دوعزى اوقدر قوت وامنيته ايلرلش
اولورلر. افراد بربرينى اكلاز، بربرينك افكارى

تلاحق ايدمك غلبه ايدن منطق مرعى وحاكم
اولمه باشلار. عاداته اولو بربرى تقليد ايله
حصوله كان مشاهير ياولاش ياولاش اعتبارده
تحول ايدوب نهايت بر بطن صوكره اثرأ
انتقال ايله تأسيس اشتراك ايلر. عاداتك اشتراكى
وحدتك لك بويوك عامللرئنددر. افرادى بو
صورتله مناسبات عقيقه كيريشن جمعيتلك
متحد بر لسانى اولور. بوده قوتله دكل،
تكامله وجود بولور. چونكه افراد بربرينه
تماس ايدم ايدم اكثريتك لسانى غلبه ايتكم
باشلار. ياخود او جمعيتى تركيب ايدن افرادك
تكلم ايتديكى السنه مختلفه مك اختلافندن يكي
ومكمل بر لسان وجود بولور. اتحاد لسانده
وحدت اجتماعيه مك مهم مؤثرلردندر. برهيئت
اجتماعيه مك مختلف عناصرى اخلاق وعادات
ايله، لسانلرله، دماغلرله اشتراك ايتدكارى
زمان اونلرك اولادينه كوره ماضيلرى ده اشتراك
ايتمش صايلير. ماضينك، عنقه تاريخيه مك
اقدامى نه قدر قوتله بربرينه ربط ايتديكى بو
كون لك چوق امثاليه ناستدر. الساس لورن
سنلردن برى آلمانايه، آلمانره آليشمه ماش،
فرانسزله قارشى بسلديكى درين صميمى خاللدار
ايدم ممشدر. چونكه اونى هر شى فرانسه
ربط ايتكمدهدر. اوراده ياشايان هر فرد
اجدادىك مساعيسى فرانسه مك شان وشرقنده،
فرانسه مك شان وشرقى ده بر آز او مساعيده
بولور.

• •

وحدت اجتماعيه مك حصولى ايچين بوكا
مروطاً برده اتصال اجتماعيك وجودى لازمدر.
جمعيات بشريه مك قانون دواى وحدت منافع
و وحدت افكار و آمال ايسه بو وحدتك قانون
تايدى ده اتصال اجتماعيدر.

اتصال اجتماعى بر هيئت اجتماعيه يي تشكيل
ايدن افراد آراسنده هيچ بوشلق قالمق،
هيچ بر اوچوروم بولونماق، قليرك تماسنه
هيچ بر مانع موجود اولماق ديمكدر. افراد
بشر اراسته كيرمك خفيف بر كولكه بيله
اونلرك حيات اجتماعيه لرشه سو، تأثير اجرا
ايدم. انسانلر بربرلرينه نه قدر تقرب ايدم.
لرسه مشاهيرلى، وحدتلى ده او قدر آذرنار.

وحدت اجتماعیك اسباب حصولدن بحث ایدہ رکن افراد و اعضاكان بربريه دها ياقيندن نفوذی لازمدر . ديشدم . اشته بوفوده اتصال اجتماعی ديلى . آرالنده اتصال بولونمايان افراددن مركب هيئت اجتماعی و وحدتن محروم اولور . وحدتن محروم اولان جمعيات بشريده پايدار اوله ماز .

اتصال اجتماعی ي سوسيولوژی علمای ايکي قسم اولوق اوزره کوسرييور . برى اتصال مادی وعضوى ، ديکرى اتصال معنوى وروحى ... يعنى برى فزيولوژی اعتباريله اتصال ، ديکرى پسيولوژی اعتباريله اتصال ...

اتصال عضوى روابط ارثيه و مناسبات زوجهيدر . بر هيئت اجتماعی افرادی ممکن اولدینی قدر آرالنده عايله مناسباتی تکثير و توسيع ايتلی ، قانلرک اختلاطی تقويه ايتلیدر . بر هيئت اجتماعی افراديه خارجدن سيلان ایدہ جک قان بشقه يرلرک ، باشقه آدملرک ، باشقه املايرک تأثیرات نقل ایدہر . بو تأثیرات افکارو طبایعده باشقه نقلر حصوله باعث اولور . بو کون قانون وراثته پک بوبوک احميت عطف ايدلمکدهدر . جو جو قنلرک اويئندن آلدینی خصائص اخلاقيه غير قابل انکار بر و وثوق و ثبوت ايله تجلی ايتمکدهدر . مختلف اقوامک ، مختلف عرفلرک آيشيندن تولد ایدہ جک جو جو قنلر بر هيئت اجتماعیك وحدت فکريه و امليسه سوء تأثیر حاصل ایدہ بيلير . مادام که بو کون بشریت حدودلره ، سياسی ديوارلره بر بندن آيرلش ، حکومتلر بربريه غيظ و خصوصت کوسترمکدن ، کولنج جهانکيرلک املايردن فراغت ايمه مشدر .

هر هيئت اجتماعی بشريده حياتی محافظه ، دوامی تأمین ، بقاسی ترجيح ايجين کندی افرادینی بربريه تقرب ایدہرک بابانخيرلردن ، يابانجي عرفلرک ، يابانجي اقليملرک ، يابانجي محيطلرک تأثیرانندن اوزافلا شديرماليدر . حکمت اجتماعی ، حکمت حکومتک ايجاب ايتدردیکی بوکونکی مناسبات اقوامه کوره بونی سويلکدن چکينمز .

اتصال روحی ، بر هيئت اجتماعی ايجنده اسلافتدن اخلافه واقع اولان انتقالات نتيجه می اولاروق قوای فکريه و ملکات اخلاقيه وجود بولان بر مشابھت صميميدر . بو اتصال اجتهاد

عينک هر دورنده ادوار سابقه يه عائد اعضاكان يکيله دلالت ایدہ بيلمی ايجين ايفای وظيفه ده دوامی اشاع ایدہر . بو شدتی محافظه کارقلدن باشقه بر شی دکلدر . هر دورک ارکانی حيات شابه اودورک فقه جيقه مبعج بر تربيه ، بر حکمت و برهزک هيئت اجتماعیك وحدتی ، شکل و انتظامی محافظه ایدہ جکلدر . قانونیک وجزويت هيئت رهبانيه می بو نوع قانون انصاه تماميله تطبيق حرکت ايتدکاری ايجون تشکيلات ايتداثيرلرته ، وحدت اجتماعیلرته اصلا خلل کيتيرمه رکه اوزون مدت دوام بقا لرني تأمین ايتملشدر . جمعيات روحانيه جوق زمانلر قوت يوواسه بکرمه مشدی . اورايه هر شی کيرمه بيلير ، فقط هيچ برشی جيقه مازدی خارجه قارشى تماميله قايسلرني قاياملش ، جمعيتلرني کنديلرته مصر ايتملر . انتظاملرني محافظه ايجين شديد و غير قابل اعتراض بر محافظه کارلوق تعقيب ايتملشدری . کذلک چينده بوکا بر مثال تشکيل ایدہر ميلاددن بيک ايکي يوز سنه اول جهان بشريته ايلک نمونه بديعه مدنيی کوسترن ، ايلک دفعه منتظم بر هيئت اجتماعی تأسيس ایدہرک اصول زراعتی کشف و تطبيق ، صنايع اعمالی يي ايجاد و اختراع ايله ين چين «قونفوجوس» مذهبک احوال ماضيه شکل قدسيت ورن قواعدينه اتباع ايتديکی ايجين هپ او ماضی ايله ياشامش . هر دلو تجدداتی نظر حقارتله کورمش ، جمعيتلرنيك شکل و هویتی ، اوصاف مخصوصه ده بو ساد يده بو کونه قدر محافظه ايتملشدر .

اتصال ، عضوى ويا روحی ، وحدته اتصال ایدہر اسبابدن ، هم مھملرندن عد اولونور جمعيات مدنيه نك محافظه حياتی ايجين تأثيراتی انکار اولوناماز . الحق اتصال معنوى محافظه کارلوق شدته ترويج ايتمکدن دولایي محذوری ده داعی اولابيلير . چونکه جمعيات مدنيه ياشامق ايجين تجددانه محتاجدر . اوزون مدت انقلابه اوضرامايان ، اوزون مدت حرکتدن محروم قالان جمعيتلر يلاوش يلاوش بيقلمعه بوز طونار . اقوام ايجين آرا صيرا بوبوک انقلابک ويرديکی تشکيلپرستانه ، ترقيوروانه بورغو نقللر لازمدر . «نيهچ» ديورکه :

«ايشسزک ، بورولماقدن متولد اولوق .

سزاق ، کويش کيتيرمک ، ماضی ايله ، تاريخ ايله ياشامق بر راديه قدر موافق اولابيلير ؛ حدنی تجاوز ايدر اجتر صاحبنی نحو ایدہر . بر آدم ايجين بويه اولدینی کي بر قوم ايجين ، بر ملت ايجين ، بر مدنيت ايجين ده بويه در . » کذلک حکمای غربدن برينک مشهور سو . زیدر : «خاطرات ايله ياشامغه باشلامق ، اختيارلرک الک قطعی بر دليلدر . » کنج آدملر ، کنج قوملر . کنج وتلر دائماً استقبالده کنديلرته بر غايه دوام و حيات تشکيل ايدجک مقصدلر بولورلر ، واکا دوزغو بوريرلر .

اتصال عضوى ده محذوردن سالم دکلدر . چونکه سوسيولوغرلردن قسم اعظمک پک فضله بديناه اولان مطالعاتنه رغماً بشريت ايجين مسعود بر آتی بر انتظار ايدلمکدهدر . برکون اقوام ارستندکی حدودلرک ، منافزلرک اختلاف افکار و آماک ، غيظ و خصوصت لرک زوال بولاجنی نندن اميد ايجيمه ؟ بو کونکی مناسبات اقوامه نظراً هر هيئت اجتماعیك غايه آمالی ديکيرلرني مغلوب ایدہرک کنديی ياشامق ، کندی حياتی هر شيه ترجيح ايتکدر . بوکا اعتراض ايتيورم . فقط يارين ده بويه اولميجنی دوشونه رکه بوکا چالیشم . بو کونکی احواله نظراً ، بو کونکی قوانين اجتماعیه شهبسز هر کس ، هر هيئت اجتماعی توفيق حرکت ايتلیدر . فقط بوند بر نسبت کوزمدلی ، قوتی اولانلر قوتلرنيك غلبه نه استناد ايله جمعيات بشريه حقمنز تجاوزلر ايتمه می ، ایدہر لرسه بوتون بشریت متحداً رد ايتلیدر . انسال آتیهک تابع اولاجنی تأثیرات ارثيه يي وحدت اجتماعیه اتصال ايدن وسائط ايله ، بالخاصه اجتماعی مدنی بر تربيه ايله تعديل ايتک هر جمعيت ايجين بر وظفه در . فقط بوکا حدودلری ، ديوارلری کندی کنديی بشرينک اقسام سارمستدن آيره رق اولنره نظر خصوصته باقی معنای و زمه ملیدر . چونکه هر جمعيتک ، هر هيئت اجتماعیك فوقسده بر جمعيت ، بر جمعيت بشريه واردر . بر هيئت اجتماعیه داخلندکی فرق سياسيه نه ايسه جمعيت بشريه ايجنده هيئات اجتماعیه او مرتبه ده ، او حالت روجه ده ، او حدود صلاحيتده اولمیدر .

۱۷ کانون ثانی ، ۱۳۲۴

حق بهیج